

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 298/2011-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. októbra 2011 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť Ing. arch. P. Ch., B., zastúpeného Advokátskou kanceláriou H., K., s. r. o., B., konajúcou advokátom Mgr. P. K., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Er 1518/2006, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. arch. P. Ch. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Er 1518/2006 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Er 1518/2006 ďalej konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. arch. P. Ch. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ing. arch. P. Ch. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 121,20 € (slovom stodvadsaťjeden eur a dvadsať centov), ktorú j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť na účet Advokátskej kancelárie H., K., s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 298/2011-17 z 24. augusta 2011 bola na ďalšie konanie prijatá s'ťažnosť Ing. arch. P. Ch. (ďalej len „s'ťažovateľ“) zo 4. marca 2011, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Er 1518/2006.

2. Z obsahu s'ťažnosti vyplynulo, že s'ťažovateľ ako povinný je účastníkom exekučného konania vedeného na okresnom súde, pričom 17. mája 2010 podal návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), ktorý zdôvodnil tým, že:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci, ktorá bola exekučným titulom pre vykonanie exekúcie – rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 30 Cb 120/94 z 20. mája 2002 (ďalej len „krajský súd“ a „rozsudok krajského súdu“) – vydal 26. februára

2010 uznesenie, ktorým rozhodol tak, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave voči povinnému zrušuje a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.“

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) skonštatoval, že neboli splnené podmienky pre ustanovenie opatrovníka sťažovateľovi, a preto rozsudok nenadobudol právoplatnosť. Po uplynutí troch mesiacov nečinnosti súdu podal sťažovateľ 20. augusta 2010 urgenciu a žiadal okresný súd o urýchlené konanie a rozhodnutie o jeho návrhu na zastavenie exekúcie, pretože exekúcia naďalej prebieha, i keď je z právoplatného rozhodnutia súdu zrejmé, že je neoprávnená. Napriek urgencii zostal okresný súd nečinný.

3. Sťažovateľ poukázal taktiež na sťažnosť na prietahy v konaní pred okresným súdom, ktorú adresoval predsedníčke okresného súdu 19. októbra 2010. Predsedníčka okresného súdu v prípise z 20. decembra 2010 konštatovala, že sťažnosť sťažovateľa na prietahy v konaní je dôvodná a za spôsobené prietahy v konaní sa ospravedlnila. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy porušené bolo, a aby prikázal okresnému súdu, aby v jeho veci konal bez ďalších prietahov. Žiadal priznať aj primerané finančné zadostučinenie v sume 25 000 € a náhradu trov konania v sume 121,20 €. Výšku primeraného finančného zadostučinenia sťažovateľ odôvodnil tým, že (i) neoprávnený výkon exekúcie je zásadným zásahom do jeho súkromného života, (ii) že ide o flagrantné odmietanie spravodlivosti okresným súdom, keďže s ohľadom na zrušujúce rozhodnutie najvyššieho súdu je rozhodnutie o zastavení exekúcie formálnym úkonom, (iii) že ide o zásah do jeho cti, pretože v dôsledku výkonu exekúcie zrážkami zo mzdy je svojím zamestnávateľom vnímaný ako človek, ktorý si neplní svoje záväzky, a napokon tým, (iv) že takmer rok od zrušenia exekučného titulu musí strpieť, že z jeho mzdy sú neustále vykonávané zrážky a prípadné vrátenie či už bezdôvodného obohatenia, alebo náhrady škody bude sťažené tým, že súčasným oprávneným je spoločnosť so sídlom na S.

II.

4. Ústavný súd vyzval okresný súd, aby sa k prijatej sťažnosti vyjadril, oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní, a zaslal ústavnému súdu kompletný spisový materiál.

Podpredsedníčka okresného súdu v písomnom vyjadrení z 20. júna 2011 popísala priebeh konania s chronológiou procesných úkonov a uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania. Ďalej uviedla: „Dňa 9.3.2010 bol súdu doručený návrh na zmenu účastníka konania. Dňa 18.5.2010 bol súdu doručený návrh na zastavenie exekúcie. Dňa 20.8.2010 bola súdu doručená urgencia. Dňa 10.11.2010 súd vydal uznesenie, ktorým pripustil zmenu osoby oprávnenej. Dňa 5.5.2011 vyzval súdneho exekútora, aby sa vyjadril, či si uplatňuje trovy konania v danom exekučnom konaní... Z vyjadrenia zákonnej sudkyne som zistila, že ihneď ako sa súdny exekútor vyjadrí bude vo veci rozhodnuté. Predmetné konanie je poznačené prietahmi, čo možno považovať v danej veci za objektívny prietah, ktorý bol spôsobený predovšetkým vysokým nápadom vecí v oddelení 2Er vyššieho súdneho úradníka a zákonnej sudkyne... Zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prietahov v konaní. Konečné rozhodnutie ponechávam na zváženie ústavného súdu.“

5. Na výzvu ústavného súdu k vhodnosti ústneho pojednávania právny zástupca sťažovateľa v prípise datovanom 4. októbra 2011 uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

6. Po posúdení obsahu súdneho spisu v právnej veci sťažovateľa, sťažnosti a vyjadrenia k nej dospel ústavný súd na neverejnom zasadnutí senátu k záveru, že sťažnosť je dôvodná.

III.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

8. Účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov vymedzil ústavný súd vo svojej skoršej judikatúre tak, že „Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu“ (II. ÚS 26/95). Je však prirodzené a ústavný súd to už vo svojej judikatúre zdôraznil, že každé namietané porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, pričom tri základné kritériá sú: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (napr. I. ÚS 3/00, alebo I. ÚS 7/02). Medzi kritériá, na ktoré ústavný súd tiež prihliada pri svojom rozhodovaní, patrí aj predmet sporu v posudzovanom konaní a význam konania pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02 alebo II. ÚS 32/02).

9. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo základom skúmania ústavného súdu, či postupom okresného súdu v predmetnom exekučnom konaní, resp. v tej jeho časti, ktorá nasledovala potom, ako sťažovateľ 18. mája 2010 doručil súdu návrh na zastavenie exekúcie, došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Z obsahu súdneho spisu vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

- 18. mája 2010 bol súdu doručený návrh sťažovateľa ako povinného na zastavenie exekúcie, ktorého prílohou bolo aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 105/09 z 26. februára 2010, ktorým bol zrušený rozsudok krajského súdu, ktorý bol exekučným

titulom,

- 20. augusta 2010 bola súdu doručená urgencia sťažovateľa – žiadosť o urýchlené konanie vo veci,

- 10. novembra 2010 okresný súd vydal uznesenie, ktorým pripustil zmenu oprávneného, uznesenie nadobudlo právoplatnosť 13. decembra 2010,

- 5. mája 2011 súd vyzval súdneho exekútora, aby sa v lehote 10 dní vyjadril, či si uplatňuje trovy konania v tomto exekučnom konaní. Súdny exekútor výzvu prevzal 12. mája 2011,

- 15. júla 2011 súd opätovne vyzval súdneho exekútora, aby sa v lehote 10 dní vyjadril, či si uplatňuje trovy konania v tomto exekučnom konaní. Súdny exekútor výzvu prevzal 20. júla 2011.

10. Po posúdení chronológie konania v právnej veci sťažovateľa z hľadiska základných kritérií, na ktoré sa prihliada, ústavný súd konštatuje nasledovné.

Pokiaľ ide o zložitost' veci (právnú a skutkovú), ústavný súd konštatuje, že predmetná exekučná vec sťažovateľa – v časti rozhodovania o jeho návrhu na zastavenie exekúcie je bežnou občianskoprávnou vecou a z obsahu vyžiadaného súdneho spisu a vyjadrenia okresného súdu nebolo zistené nič, čo by indikovalo zvýšenú zložitost' veci. Malo teda ísť o rutinné rozhodovanie príslušného exekučného súdu na podklade uznesenia najvyššieho súdu, ktorým bol zrušený exekučný titul.

Pri hodnotení správania sťažovateľa ako účastníka exekučného konania ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by mohli byť zohľadnené v jeho neprospech, a teda nemožno mu pričítať žiadny podiel na zodpovednosti za dĺžku konania o návrhu na zastavenie exekúcie. Návrh sťažovateľa doručený súdu 18. mája 2010 splňal všetky požadované náležitosti a v kópii k nemu bolo pripojené aj zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu.

V postupe okresného súdu v predmetnej exekučnej veci zistil ústavný súd viaceré obdobia nečinnosti, ktoré vedú k jednoznačnému záveru o porušení označeného základného

práva sťažovateľa garantovaného mu ústavou. Na ťarchu okresného súdu boli ústavným súdom posúdené najmä tieto obdobia jeho nečinnosti:

(i) od 18. mája 2010, keď bol súdu doručený kvalifikovaný návrh na zastavenie exekúcie, a teda súdu nič nebránilo o jeho návrhu rozhodnúť, do 11. novembra 2010, keď bolo vydané uznesenie o zmene osoby oprávnenej,

(ii) od 13. decembra 2010, keď uznesenie súdu o zmene osoby oprávnenej nadobudlo právoplatnosť, do 4. marca 2011, keď sťažovateľ datoval sťažnosť adresovanú ústavnému súdu (podaná na poštovú prepravu 7. marca 2011),

(iii) a taktiež nemožno opomenúť nečinnosť okresného súdu trvajúcu v podstate až do meritórneho rozhodnutia ústavného súdu, keďže, ako vyplýva z doručeného súdneho (exekučného) spisu, o návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie stále nie je rozhodnuté. Okresný súd pritom neefektívne a nesústredene uprednostňuje viacnásobné vyzývanie nereagujúceho súdneho exekútora na vyčíslenie jeho trov pred efektívnou a účinnou ochranou práv sťažovateľa, ktorú mu mohol (môže) poskytnúť jedine rozhodnutím o jeho návrhu na zastavenie exekúcie. Ústavnému súdu sa javí neprijateľné, aby o tak jednoduchom procesnom návrhu sťažovateľa, okresný súd, ktorý od 30. mája 2011 mal vedomosť aj o podanej sťažnosti ústavnému súdu - nerozhodol ani za ďalšie viac ako štyri mesiace, počas ktorých mal súdny spis k dispozícii (do 3. októbra 2011).

11. Reagujúc na vyjadrenie podpredsedníčky okresného súdu ústavný súd dodáva, že v zmysle jeho stabilnej judikatúry množstvo vecí, v ktorých súd vykonáva súdnictvo (m. m. III. ÚS 14/00, III. ÚS 17/02), spravidla nemôže byť exkulpačným dôvodom na zbavenie sa objektívnej zodpovednosti súdu za spôsobené zbytočné prietahy v konaní. Z pohľadu sťažovateľa a jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (o ktorom ústavný súd rozhodoval), je taktiež irelevantné, že konajúca sudkyňa (podľa názoru podpredsedníčky súdu) subjektívnym konaním nezavinila vznik prietahov v konaní. Podstatné je to, že ústavný súd v predmetnej exekučnej veci zbytočné prietahy zistil, tieto možno pričítať len na ťarchu konajúceho súdu a z ústavnoprávneho hľadiska ide o prietahy, ktoré sú neospravedlňiteľné.

12. Ústavný súd preto výrokom tohto nálezu vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a okresnému súdu prikázal, aby vo veci ďalej konal bez zbytočných prietáhov.

IV.

13. Sťažovateľ v sťažnosti uplatnil a odôvodnil aj svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 25 000 €, ktoré nepriamo stotožňuje so škodou, ktorá mu vzniká tým, že v dôsledku nečinnosti okresného súdu takmer rok (ku dňu podania sťažnosti) od podania návrhu na zastavenie exekúcie musí trpieť vykonávanie zrážok zo mzdy. Z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie ústavný súd spravidla prizná vtedy, keď následky porušenia práv sťažovateľa (zbytočné prietahy v konaní) už nemožno napraviť či odstrániť (napr. III. ÚS 17/02, I. ÚS 97/09). Primerané finančné zadosťučinenie však nemožno zamieňať s právom sťažovateľa na náhradu škody spôsobenej nečinnosťou okresného súdu (pozri napr. III. ÚS 75/01, IV. ÚS 15/03, I. ÚS 116/2011), ktoré má iný ústavný základ (čl. 46 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 4 ústavy) a o ktorom rozhodujú príslušné všeobecné súdy v konaní podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ústavný súd preto výrokom nálezu priznal sťažovateľovi vychádzajúc z princípov spravodlivosti, z potreby zavŕšenia ochrany jeho práv a zo zodpovednosti okresného súdu za zistené zbytočné prietahy v konaní primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 500 €. Táto výška podľa ústavného súdu primerane vyjadruje ujmu sťažovateľa spôsobenú jeho právnou neistotou vzhľadom na predmet konania a dobu zistenej nečinnosti okresného súdu.

14. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa. S poukazom na viazanosť petitom sťažnosti ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v ním požadovanej výške 121,20 €, aj keď vychádzajúc z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách

advokátov za poskytovanie právnych služieb mal sťažovateľ nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 261,82 € (2 úkony právnej pomoci po 123,50 €, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia, sťažnosť adresovaná ústavnému súdu, 2 x paušálna náhrada hotových výdavkov po 7,41 €). Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. októbra 2011